

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీనివాసరామానుజమహాదేశికైః (మైసూర ఆండవన్)
సంస్కృతభాషాయాం అనువాద్య అనుగృహీతం
శ్రీమద్వేదాంతాచార్యవిరచితం
॥ అమిరుతరంజని ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ అమిరుతరంజని ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

దత్వా చిత్తం స్థిరం నః పరమకరుణయా సూరిసేవ్యో రమేశః

తత్త్వజ్ఞానానుకంపామహితసుమనసాం సంప్రదాయేఽతిశుద్ధే ।

యోగ్యోపాయేన తుష్టః స్వభర ఇతి హి కారుణ్యమస్మాసు తన్వన్

జన్మాద్యున్మూల్య దుఃఖం భవతి ముదితహృత్ ప్రాప్నుమ

శ్లాఘ్యనిష్ఠాం ॥ 1 ॥

మథిత్యాభిం దేవతాభ్యస్సధాం దత్తవతః శ్రియః ।

పత్యుః పదప్రదానస్మదాచార్యాన్ వయమాశ్రితాః ॥ 2 ॥

ముక్తేర్నిదానస్య హరేర్దయాయాః

శిరోఽవతంసీకరణాయ పూర్వం ।

జానీహి తత్త్వత్రయమేతయాదిశా

పరం సమీచీనహితం భవేత్తే ॥ 3 ॥

త్రిషు త్రికం త్రిద్వికం చ త్రిచతుష్టయమేవ చ ।

జ్ఞాతేష్వేతేషు సమ్యక్ చ ప్రణశ్యేత్ దుఃఖమత్ర హి ॥ 4 ॥

యో వాచేతనచేతనే సుకలయన్నాత్మీయదేహం పరః

యశ్చోర్వా సహితం చఖాద నవనీతం చాదరాత్ దధ్యపి ।

యో దైత్యాన్ కలమే జఘాన యవసోన్మూలైకనీత్యోద్ధతాన్

అస్మద్దేశికసూక్తయో వలయవత్ భాంత్యాత్మహస్తే సదా ॥ 5 ॥

సంశుద్ధశ్రుతిమస్తకస్య తులసీమౌళేః ప్రపన్నాః పదోః
 నిర్వీచిం త్వమృతోదధిం జలధరం పీతాంభుధిం మణ్యగం ।
 మౌల్యాతీత మహోఽబ్రువంస్తదుపమం జ్యోత్స్నాతపోద్భాసితం
 నేదం స్యాచ్చ విమర్శనే నిరుపమో హ్యంభోజవాసాపతిః ॥ 6 ॥

పరమపదవిదాతుర్మూలవేదోదితస్య
 జలధరగుణమూర్తేః తం స్వభావం విదంతః ।
 కతిచన గురవశ్చాపౌరుషేయే రహస్యే
 త్రయ ఉపదిదిశుర్నస్తిత్రికార్థాన్ సమస్తాన్ ॥ 7 ॥

శేషీ మేఽహం భరో మే ఫలమితి చ ధియం సంత్యజన్ సర్వమేతత్
 సర్వేశే సర్వశేషిణ్యగమయమతులశ్రీశపాదావుపాయం ।
 జ్ఞాత్వోపేయం చ విఘ్నానహనమభిహితం యద్ధితం తన్నియంత్రా
 లేభే శ్రేష్ఠోపకారానిహ శుచమజహం నిత్యయోగే హ్యుపేతే ॥ 8 ॥

సర్వాణ్యేతాని తత్త్వాన్యతిశయకృపయా బోధయిత్వా చ సమ్యక్
 దాతుర్ముక్త్యేకపద్యా అసదృశచరణౌ స్తః పృథివ్యాముపాయౌ ।
 తస్మిన్నానందపూర్ణేఽమృతమయమితి చ ప్రాహురాచార్యవర్యాః
 అస్మానధ్యాపయంస్తే స్వయమిహకుశలాస్తారముఖ్యాన్ హితార్థాన్ ॥ 9 ॥

శ్రీమన్నారాయణో నశ్చిదచిదితి మహద్విద్వికామ్నాయమౌళౌ
 తత్త్వాని త్రీణ్యమూని క్వచిదహని నిశమ్యాథ నోజ్జీవనార్థం ।
 ఇచ్ఛంత్యన్యం హి ధీరా హృదయగమఖిలం మూలమంత్రస్య సారం
 సమ్యక్ విజ్ఞాయ చాష్టాక్షరమహితగుణాష్టాహితేష్టాశ్శ్రయంతే ॥ 10 ॥

హేతుర్విశ్వాంతరాత్మాఖిలజగదవితా శ్రీసహాయో దయాభ్రః
 బ్రాజిష్ణోరేవమాత్మాన ఇహ చ తనవస్తస్య నారాయణస్య ।
 జిత్వాఽహంతాం సుసేవోచితవిధమచలాంబ్వాది మాయాం చ కాలం
 ప్రత్యేకాకాశరూపం త్వితి ధృతసహజాకారభూతస్వభావాన్ ॥ 11.1 ॥

సూక్ష్మభూషాగుణయుతైః గురుభిర్దర్శితాన్ వయం |
యథాద్రాక్ష్య తథైవేహ తానవచ్ఛావధానతః || 11.2 ||

అమలగా అఖిలాశ్చ తథావిధాః
హృది న ఇత్థమిహాలిలిఖుర్విధాః |
శ్రుతిరుచా బహుధా సువిమృశ్య తం
తిమిరనాశినమిందుముపాశ్రితాః || 12 ||

రక్తస్వర్ణాభపాదద్వయమహితసువర్ణాబ్జవాసేప్పితశ్చి -
రంగేశప్రేమశాల్యాశ్రితజనచరణాబ్జోత్తమాంగావతంసాః |
ఆనందస్తోమగణ్యాన్ పఘణిమ సకలానేకపంచాశదర్థాన్
వర్ణస్థాన్ ఆత్మరక్షామృతమివ కలితాన్ తాన్ రహస్యత్రయేఽత్ర || 13 ||

జ్ఞాతా జ్యోతిస్స్వరూపోఽస్మ్యహమిహ న పునర్దేహరూపాదిరన్యః
దివ్యాస్థానస్థితశ్చిపతిచరణనిషేవ్యేవ నాన్యం హ్యుపేయాం |
పీయూషాభస్య పాదౌ శరణమితి యయావృజ్జ్వలామేయసేవా -
లంకార్చైర్భూషితాంతః కరణమహిమవానేవ భూయాసమద్య || 14 ||

ఆత్మాచారసుశీలదేశికకృతోపాయప్రభావాత్ యథా
తూలానామిహ రాశి రాశు దహనాత్ పాపాని దగ్ధాని నః |
నిద్రాగాత్రనివృత్తయే చ నియతం కాలం ప్రతీక్షామహే
ప్రాప్స్యోమో న పునర్జనిం త్వహ మహోదన్వద్గుణం సంశ్రితాః || 15 ||

ఔదార్యోత్కర్షహర్షప్రగుణకరుణయా మాధవస్యేష్టదాతుః
యాథార్థ్యం జానతాం తైరనుపమవచనైర్జాతయా దార్ఢ్యమత్యా |
మత్యా ప్రోత్సారయామస్తిమిర మతితతం చాపకర్షం జహీమః
యాథాతథ్యం యథా వా వయమఖిలమవాప్స్యోమ ఈదృక్ప్రకర్షం || 16 ||

నారాయణో హి పరమో వయమేతదీయాః
శేషా అశేషభువనం వపురస్య చేతి |

వేదైర్గుణాఢ్యకరుణాశుగురూపదేశాత్

అజ్ఞానమాజిహి మతిం త్వచలామవాపం || 17 ||

సిద్ధోపాయస్స ఏవేత్యవగమయిత్పషు శ్రీదయైకాశ్రయేషు

రక్ష్యత్వేనైవ గృహ్లాన్ సపది కరిగిరిశ్రీధరో నస్తదైవ |

ముక్తావభ్యర్థితాయాం నిజపదయుగళీం ప్రాపయత్యేవ భూయః

నైవోత్పత్తిర్యదాప్తం శుభకరమఖిలం నాస్తి నో హ్యత్మభారః || 18 ||

శ్రీశేఽస్మాంశ్చ సమర్పయత్సు గురుషు క్షుద్రే ఫలేఽసంగిషు

రక్ష్యత్వేన గృహీతవత్యథ జగన్మాతుః ప్రియే నస్త్వయం |

భూయోజన్మ నివార్య శాశ్వతపరవ్యోమ్ని ప్రతిష్ఠాపయేత్

స్వాంతానంది కుతో న చాసి కథయామ్యత్యంతయుక్తం వచః || 19.1 ||

యావత్స్థితిస్సాన్యదిహ తే నిరాగసం

సంప్రార్థ్య బోధం నిఖిలం చ లభ్యా |

ప్రాప్తవ్యమస్మాన్స్విహ తుష్టిమత్సు

త్వమేవ నోదాస్వ హి శేషవృత్తౌ || 19.2 ||

చార్వాకార్హతసాంఖ్యశైవకణభుక్ దుస్తర్కబౌద్ధద్యసత్ -

తంత్రోన్మూలకృతే నిగూఢమతులం భావం శ్రుతేస్త్రింశతా |

వాక్యైర్వాక్యకృతవాన్ వివిచ్య విశదం త్వేతచ్చ చిత్తే బుధాః

ఐకాగ్ర్యేణ దృఢం నిధాయ నిబిడం మోహంధకారం హత || 20 ||

సార్వైశ్వర్యనిరాచిక్రీర్షుపురుషానప్యాత్మజాన్ మాతృవత్

కారుణ్యైకతనోర్మనోనివసతేస్తస్య స్వభావం హరేః |

విజ్ఞాయోచిమ దేశికాగ్రత ఉపాయాతా గిరో వాదినాం

మోఘాః కంటకవర్తినాం ఝరపరీవాహస్థఫేరూపమాః || 21 ||

సర్వత్రాతుర్గురూణాం పితురధిచరణాంభోరుహం చక్రపాణేః

తేషామేవ ప్రియా యే గురుభిరభిహితం సత్యకారుణ్యభావాం |

మా కార్దీస్త్యం హ్యధర్మం త్వితి నిజశిరసాలంకృతా ధీర్విశుద్ధా
మిథ్యావైర్యక్షశారోపమకరణదశైకం ప్రియత్వం సమేయః || 22 ||

దేవేనానంతపుంసా విహత ఉదిత ఉద్వేలవారాశిరాసీత్
ప్రాస్వాకారస్య హస్తే చుళక ఇవ మునేః కీర్తిమూర్తేః ప్రణేతుః |
శాస్త్రస్య ద్రావిడస్య శ్రుతినికరనిగూఢార్థమాధాయ చిత్తే
వాచోఽస్మద్బంధనాశప్రముదితగురుకారుణ్యలభ్యాః కిలైతాః || 23 ||

ఆచార్యా అస్మదీయాస్త్రగుణమయవిచిత్రా చతుర్వింశతిశ్చ
ప్రోక్తం తత్ర త్రిధైతధ్గుణరహితలసత్కాలికావర్తచక్రం |
నాకస్సత్వైకగుణ్యో నిరవధి విభవశ్చేత్యమీ దేహభూతాః
శ్రీమన్నారాయణస్యేత్యపి తు విధురితాశ్చిద్గుణేనేత్యవోచుః || 24 ||

మదీయమితి నైవ కింత్యహమితి బ్రువన్నాత్మనః
ప్రభావమవిదన్ పరం మమ భరస్తు తే శ్రీమతే |
ఇతీహ మహతా దృఢం స్వతపసాపి నిర్ధారితే
పరిభ్రమతి క్షైతవాత్ జగతి పశ్య వృద్ధిం న చైత్ || 25 ||

యే నానావిధకర్మభిర్ద్వంధగుణైర్బద్ధాస్తథా యే పునః
సత్కృత్యేషు నియోజకస్య సుపదం నారాయణస్యాశ్రితాః |
యే వానాదిభవాత్మకృత్యవిధురాః నిత్యా విదీప్తాస్సురాః
ఆమ్నాయోక్తకరాన్ నిదంత ఇహ తాన్ జీవాన్ వయం చోన్నతాః || 26 ||

ఆరణ్యేష్వఖిలేషు యత్పదయుగోత్తంసీకృతేషు స్వతః
ఉచ్చస్థో జగతాం నిదానమపి సంక్షుబ్ధో న కేనాపి నః |
అంహస్సంహరణస్వయం సుసరణౌ నారాయణస్సన్ స్థితః
కారుణ్యేన సుదర్శయత్యసదృశీం దివ్యాకృతిం స్వాం శుభాం || 27 ||

కూరాంహః కారిణీ సా ప్రకృతిరిహ తదన్వర్తిజీవాత్మవర్గః
అంతర్యంతా తదంతస్సకలమనుగతో భాతి నారాయణస్సః |

ఆమ్నాయాంతార్థ ఏషో జలనిధిగతశుక్తిస్థముక్తోపమోఽర్థః
నానాశాస్త్రార్థశాఖాస్వధిగతమనువిజ్ఞేయ ఇత్యభ్యధామ || 28 ||

కాష్ఠాస్వష్టాసు సర్వత్ర చ వరివసితా ఆత్తకీర్తిప్రకర్షాః
శుద్ధాస్తత్త్వార్థసారప్రదచుళకరసం ప్రాదురేనం పిబంతి |
పూతాస్తే హ్యేవ తత్త్వత్రయగతయుగళత్యాగిపాషండిపాశాన్
భిత్వా నిర్దుష్టతత్త్వత్రయమతిశయితం ప్రాక్తనం స్థాపయంతి || 29 ||

అంహస్సంహతినాశినాం శ్రుతివిదాం సర్వం వయం సూక్తిభిః
విజ్ఞాయాథ మనోనివాసికమలాకాంతస్య పాదద్వయం |
దుర్జ్ఞేయాత్మగుణం మహౌషధసుధామూర్తేః మహత్ భాగ్యదం
సుచ్ఛాయం తదుపాయమాప్పుమ ఫలం చేతి ద్విధేవ స్థితం || 30 ||

అధ్యేతవ్యశ్రుతిషు చతస్సృష్ట్యగ్రమంత్రత్రయార్థే
నీతేర్మార్గాత్ చ్యుతిరకలితా స్యాత్తథా స్థాపితాః స్మః |
యం నామాన్యప్యనుగుణయుతాన్యన్వహం శ్రీః సహస్రం
పద్మా జుష్టా యమతికృపయా తస్య నారాయణస్య || 31 ||

దేహం జీవం స్థిరం తం దదదతిదయయాఽధిష్ఠితోఽంతస్త్విషేషః
స్వేనైవాత్మా ప్రదత్తోఽప్యథ సుమతి మయం మామకో నేతి యచ్ఛన్ |
నిత్యానందం వితీర్య స్వచరితసుపథో మాం స్వభారం విదిత్వా
దత్వా దివ్యం పదం స్వం సుమనసమవృణోత్ సూరిసేవాం హి

దాతుం || 32 ||

లక్ష్మీశస్య పదద్వయం శరణమిత్యాశ్రిత్య గాఢం పరం
లక్ష్మీశస్య పదారవిందయుగళీమేవోపయంతో బుధాః |
లక్ష్మీశైకకృపావశాదవిపదం నిత్యైకలభ్యాం శ్రియం
కారుణ్యాతిశయాద్విమృశ్య సకలాం నో దేశికాః ప్రాదదుః || 33 ||

లక్ష్మ్యా యోగాన్నియోక్త్యా దృఢతరసుగుణశ్రీనిధేస్సద్గుణస్య
 సావర్ణ్యేభ్యో లక్ష్మ్యలక్ష్మ్యే హ్యతిశయసుగుణే దివ్యకార్యేఽంఘ్రియగ్మం ।
 ప్రత్యక్షేణేక్షణీయే స్వశరణవరణం స్థాస్సుగత్యాప్తిలాభః
 పుంసామేతే ప్రకారా ఇహ పరిగణితా హ్యజ్ఞతానాశనాయ ॥ 34 ॥

లక్ష్మీనాయకపాదపద్మయుగళీం ప్రీత్యైత్య సేవాప్తయే
 శ్రీనారాయణపాదమేవ శరణం సంప్రాప్తవత్సాదరాత్ ।
 సన్మంత్రం సకృదుక్తమాత్మదమధీయానా ద్వయాఖ్యం వయం
 స్వాంత్యాం నిరఘాగ్ర్యజీవనవిధౌ యాతా స్థితిం స్థేయసిం ॥ 35 ॥

అనితరశరణేషు స్వైకనిష్ఠేషు దోషం
 కమపి న గణయన్ సన్నత్ర గోపాల ఆస్తే ।
 నిఖిలదురితమున్మూల్యాథ సూరీంద్రబృందైః
 సహ కలయితుకామః త్వం మనః ! స్తాత్ సుఖేన ॥ 36 ॥

ధర్మాస్సర్వే జహుర్మామపి తు న విజహన్నిత్యధర్మః స్వయం మాం
 మత్వాత్మీయాన్ ముకుందస్త్యఖిలద ఉపకృన్మోదమానో దయాళుః ।
 త్వాం శైలోన్మత్తదంతావళదురితచయాన్మోక్షయిష్యామి మా భీః
 ఇత్యుక్త్యా తస్య చేతో విశుచ ఇహ భవేమైవ విశ్వాసభూమ్నా ॥ 37 ॥

అంహస్సంహతినాశినాం శ్రుతివిదాం సర్వం వయం సూక్తిభిః
 విజ్ఞాయాథ మనోనివాసికమలాకాంతస్య పాదద్వయం ।
 దుర్జ్ఞేయాత్మగుణం మహౌషధసుధామూర్తేః మహత్ భాగ్యదం
 సుచ్ఛాయం తదుపాయమాప్నుమ ఫలం చేతి ద్విధేవస్థితం ॥ 38 ॥

మంత్రే చాష్టాక్షరే షడ్ద్వికమహితమనౌ శ్లోకమంత్రేఽసమానే
 సర్వత్ర క్వాప్యపాయం హ్యభిదధతి తథా సాధనత్యాగినో యే ।
 నిక్షేపైకావలంబాః పరమపదదృశో దేశికాస్తేజసాగ్రాః
 శిష్టాస్తత్యేవకోఽహందలతి నిభుకృపా త్ర్యష్టకే మేఽనుబంధం ॥ 39 ॥

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీదేశికప్రబంధాధిష్ఠితా సామృతరంజినీ ।

శ్లోకీకృతా వ్యాకృతా చ గోపాలార్యేణ సన్మదే ॥

॥ ఇతి అమిరుతరంజని సంగ్రహః సమాప్తః ॥

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే ।

శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంతగురవే నమః ॥